

НАЦИОНАЛЕН ЛИТЕРАТУРЕН КОНКУРС
140 - ГОДИНИ ОТ СРЪБСКО - БЪЛГАРСКАТА ВОЙНА 1885 г.
И БИТКАТА КРАЙ ГРАД БРЕЗНИК

Редактор - Ани Николова
Селекция на рисунките - Сашо Евтимов - художник
Графично оформление - Рекламно студио "Джули Експрес"
Издава - ОИМ - Брезник
Рисунка на корицата - Елена Димитрова

МИШЕЛА ПЕТРОВА
16 години

VII СУ „Свети Седмочисленици“
гр, Гр. София

„Този, който печели, не е този, който никога не пада, а този, който никога не се отказва“ (Мишел Петрова)

Историята на България е изпълнена с много трудни, но славни моменти, които трябва всеки един от нас да помни и почита. Впечатляващ пример за огромен героизъм на българската армия и народ са сраженията в Сръбско-българската война от 1885 г. Тя е съдбоносен конфликт, в който младата и неукрепнала държава защитава Съединението си. По тази тема е писано много, но сме длъжни пред себе си и пред поколенията да кажем истината и да гледаме обективно на ситуацията, без политически пристрастия.

След Съединението на 6 септември 1885 г., което е посрещнато с въодушевление и гордост от българския народ, но не и от съседите, Сърбия, която вижда в България заплаха за своите интереси на Балканите, я напада на 2 ноември 1885 г. Важно е да уточним, че Великите сили не подкрепят България. Османската империя е очаквана заплаха, но сключва споразумение (с натиск от Австро-Унгария и Русия) да не нарушава границата на България. Русия официално е против Съединението.

Как се воюва, когато българските офицери са млади и неопитни? Когато българската армия е формирана преди 5-6 години и много от войниците дори не са преминали през казарма?

А съотношението между силите е 7:1 за Сърбия!!!

Но коя е тази човешка сила, която ще спре българина да не бъде творец на своя национален живот?

Цариброд, Трънско, Видин, Брезник, Сливница...

„Българийо, за тебе те умряха, // една бе ти достойна зарад тях...“

Как се убива българското родолюбие, когато сърцето е неговият корен? И когато 25 000 сръбски военни сили срещат 12 000 български „гърди геройски“ и всяка българска душа е „плам“?

И когато няма сън, но има марш към Сливница! „Деца бурливи...“!

Днес само историците знаят за Георги Мечков, Климент Бояджиев, дори и за Данаил Николаев – първият полковник от българската армия. Но ако младият човек днес чете, ще е информиран и за ордена „За храброст“, който Данаил Николаев получава лично от княз Батенберг, и за капитан Рачо Петров, който предлага да се мобилизират обикновените хора, а те са обзети от великото пиянство да защитят достойнството на своя народ. И следва нова „лудост... пламнала във всяко око“...

Сливница!!! Синоним на героизъм, себеотрицание, ентусиазъм, вяра и воля, връх на българското родолюбие, за да спечели този, „който никога не се отказва“.

А сега е тъжно – кой би отишъл да се бие?

За мен има три най-важни неща в живота. Първото е самият живот – той е дар безценен. Второто е свободата, защото ако не си свободен, не можеш да живееш пълноценно и животът се обезсмисля. И третото е семейството, близките – сила, подкрепа.

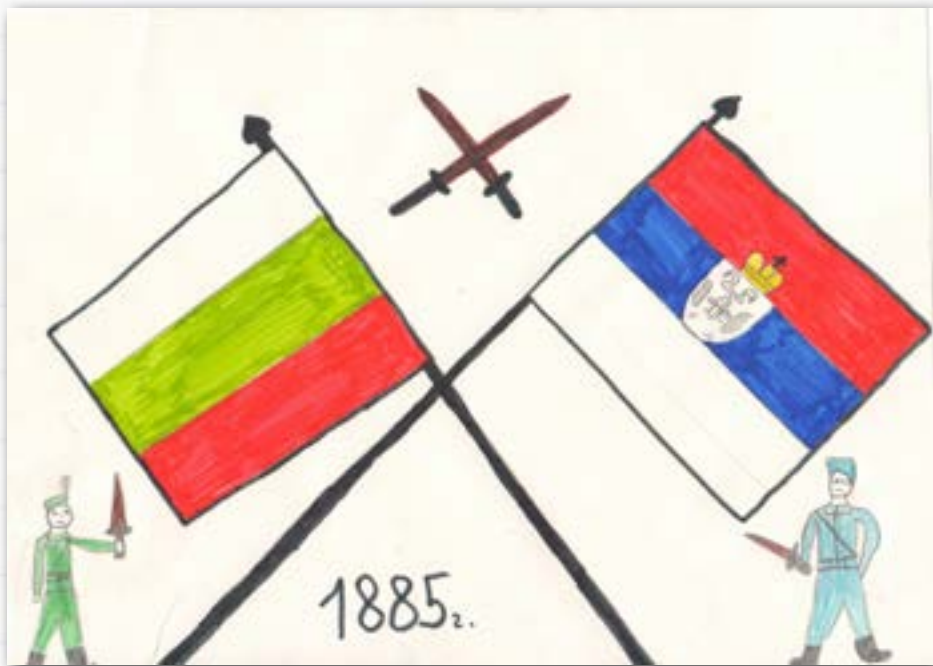
Замислям се, достоен ли е животът, който живеем сега? Смесен ли е изобщо? Какво оставяме след себе си? Има ли поводи за гордост? Защото да живееш, е щастие, повечето хора просто съществуват. А и свободата си я имаме... Но помним ли? Или нашите национални празници са единствено дата в календара?

Сръбско-българската война не е само военен конфликт. Тя е изпитание за българската държава и доказателство, че когато една нация е обединена от общ идеал, „няма власт над онази глава, която е готова да се отдели от плещите си в името на свободата“. А в думите на Ботев не би трябвало да се съмняваме. Нито във вечността на Вазовите песни за българската слава.

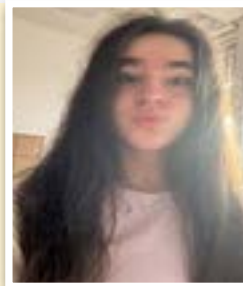
*И тоз венец — той няма да завене,
и тая песен вечно ще гърми
из българските планини зелени...*

Живеем в егоистичен свят, но достойното ни минало е възможност да разберем на какво сме готви един за друг сега. Можем ли да се уважаваме и подкрепяме.

140 години от Сръбско-българската война е събитие-гордост за българската нация. И предупреждение към съвременната българска памет.

Рисунка Вероника Бориславова - VII клас
ОУ "Христо Смирненски" - село Ноевци

БЕЛА ЗДРАВКОВА
16 години

VII СУ „Свети Седмочисленици“

гр. София

ВЕЛИК Е НАШИЯТ ВОЙНИК

Ноември е. Студът пронизва костите, вятърът свирепо вие, няма следа от светлина. Край Сливница, в дълбоките окопи са се прикрили българските младежи. Затишие пред боя. Единствено от далечината се чува тътенът на приближаващата сръбска артилерия. В сърцата на момчетата се е вселил страх, няма и капчица надежда. – Кога ли ще се появят? - неуверено прошепна някой. Не последва отговор.

– Чувал съм, че са много добре въоръжени и че разполагат с огромен запас от боеприпаси. Освен това са преминали и през казарма - промълви някой след малко.

– Почти нямат загубена битка, не вярвам тази да е изключение - отвърна студентът и хвърли камък към близкото поточе. Погледна мрачно и продължи:

– Свършена ни е работата...

Повечето младежи са студенти, търговци по селските улици, има дори и ученици. Никой от тях не е участвал в битка, нито е убивал човек. Но са дошли, за да защитят България.

Изведнъж се чува решителни стъпки. Всички се обърнаха назад. Сграбчиха вехтите пушки и се приготвиха да посрещнат противника. В този момент мистичната фигура извика:

– Свалете оръжието! Здравейте, бойци! Хайде., нека да седнем и да си поговорим.

Войничетата се смутиха. Нещо в този човек ги накара да му повярват. Беше спокоен, а и не беше враг, а българин.

Запалиха малък огън...

– Аз съм капитан Христо Попов. Преди бях учител, участвах в Руско-турската война... Записах се още в първия набор войници. След това учих и във Военната академия в Санкт Петербург. Станах офицер от българската армия, а сега съм тук, за да предвождам вас към победата - произнесе героят със сериозен, но благ тон. А погледът му беше безстрашен.

Никой не помръдваше. Огънят отразяваше мрачната решителност в очите на капитана. Войниците се оживиха.

– Какво сте ме зяпнали с тези страхливи очи? Не сте дошли тук, за да ви е страх, а за да запазите честта на България... Ако ние се предадем, тя сама ли ще се защитава?

Той се изправи и стана още по-внушителен.

– Знам, че сте млади и не сте подготвени така, както сърбите, но няма нищо по-силно от духа на българина - него никой не може да сломи. Нали така, бойци? И аз съм бил колкото вас, и у мен са бушували и страх, и несигурност, и ярост, и мъка за любимите ми хора, но винаги е надделявал разумът. И любовта към Отечеството. Велики сте, момчета! Щом сте тук! Нека да им покажем на сърбите какво значи български дух и воля. Преди две години какво написа нашият Вазов: „Всяко дърво меч е, всякой камък - бомба, // всяко нещо - удар, всяка душа - плам...“. Така ви искам! А сега легнете да поспите. После ще очакваме сърбите... Щом приближат, ще слушате за сигнал от мен. Чуete ли го, смело в боя! Надеждата никога не ще ви напусне, ако вие не ѝ разрешите. Каквото и да става, България ще се гордее с вас! Лека нощ, герои. Капитан Попов изгаси огъня и застана на стража.

Само един остана буден още малко. Беше изплашен и единственото му желание беше да се върне обратно при любимата и родителите си, а и да продължи образованието си. Мислейки за тях, се отнесе и заспа.

Настъпи утрото. Капитан Христо Попов извика:

– Всички на позиции!

Някои бяха в окопите, някои при близкия поток, а други – направо в лепкавата кал. Капитанът погледна към далечината, видя приближаващите нападатели и с цяло гърло извика:

– На нож!

Започна кървавият бой. Сърбите бяха тежко въоръжени и с презрение вървяха напред, но нищо не можеше да събори стената от решителност на българите. Те правеха невъзможното - с нож в ръка, с храброст, с любов и песен...

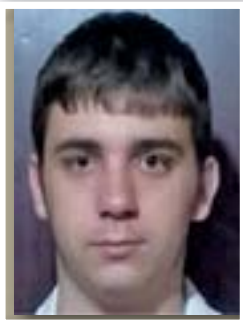
Боят приключваше... А последен куршум летеше към капитана. Той не очакваше, а и не забеляза. В този миг някой се спусна към него, блъсна го и куршумът се заби в пръта на знамето. Беше младежът, който заспа последен...

Сливница превърна българските момчета в мъже, защитили достойно националния идеал. Много от тях нямаше да присъстват на парада на победоносната българска войска.

„Българийо,... твоето име само кат мълвяха, // умираха без страх“.

Рисунок Вероника Бориславова - VII клас
ОУ "Христо Смирненски" - село Ноевци

ВЕНСЛАВ ИТЖАКОВ
16 години

ПТ по Икономика - Перник
гр. Перник

Сръбско-българската война 1885 г. е кратък, но решителен конфликт, който не само изпита силата на българската държава след Освобождението, но и постави началото на нови геополитически реалности на Балканите. Войната избухва на 14 ноември 1885 г., когато Сърбия, подтиквана от Австро-Унгария и недоволна от Съединението на Княжество България с Източна Румелия, обявява война на България с цел да си осигури териториални компенсации. Сръбският крал Милан Обренович смята, че младата българска държава е уязвима и няма да устои на неговата армия. Оказва се, че греши.

България, въпреки липсата на подкрепа от Русия и неравностойните сили – сръбската армия е по-добре въоръжена и числено превъзхождаща, – успява да се противопостави на агресията. Решаваща е битката при Сливница (17–19 ноември), където българските войски, водени от капитан Атанас Узунов и други млади офицери, разгромяват сръбските части. Българите преминават в контранастъпление и настъпват към Пирот, който превземат. Само намесата на Австро-Унгария спасява Сърбия от пълен разгром, като принуждава България да приеме примирие.

Войната завършва с победа за България, потвърдена с Букурещкия договор от 3 март 1886 г. Това е момент на национална гордост – малката българска държава устоява срещу по-силен противник и защитава Съединението. Сръбският провал разкрива слабостите на балканските монархии и подкопава престижа на крал Милан. Международните сили са принудени да признаят българските териториални промени, макар и под натиск.

Сръбско-българската война е не просто сблъсък за терито-

рии, а битка за национална идентичност. Тя показва, че България е способна да защитава суверенитета си, но също така подчертава балканските противоречия, които ще доведат до последвали конфликти. Победата при Сливница става символ на българската военна доблест, но и напомня, че на Балканите мирът винаги е крехък.

Въпреки военния успех, последствията от Сръбско-българската война са двойствени. Официалният Букурещки договор запазва статуквото, отказвайки на Сърбия териториални отстъпки, но международното признаване на Съединението идва едва след последващи дипломатически преговори. Русия, недоволна от самостоятелните действия на българските власти, продължава да изолава Княжеството, което води до последващите събития срещу княз Александър Батенберг и намесата на Великите сили.

Конфликтът разкрива и ограниченията на балканските държави – техните съдби зависят от Великите сили. Но той също така доказва, че обединена България е сила, с която трябва да се смята. Кратката война става предвестник на бъдещите балкански взривове, показвайки как националните амбиции често водят до нови конфликти.

Като извод според мен Сръбско-българската война е един от най-ярките примери в нашата история за това как силата на духа, стремежът към обединение и вярата в собствените възможности могат да преобърнат очакванията на целия свят. България, макар и млада и политически изолирана, показва, че когато един народ е обединен и има кауза, която вярва, няма сила, която да го спре. Победата при Сливница не е просто военен триумф – тя е доказателство, че българите не са пасивен народ, а такъв, който е готов да се изправи и да защити националния си идеал, дори срещу по-могъщ враг. Тази война ми показва колко е важно да не се подценява волята на един народ и колко решаващо е младото поколение – офицерите и войниците, които не само защитават границите, но и символизират вярата в бъдещето. Освен това, конфликтът ясно показва, че на Балканите често съдбата на държавите се решава не само на бойното поле, но и задкулисно от Великите сили. И въпреки това България успява да остави следа и да покаже, че е фактор, с който трябва да се съобразяват. За мен това е момент, който ни учи да отстояваме себе си, да бъдем единни и да вярваме, че дори когато сме в неравностойно положение – ако сме решителни, можем да постигнем много.

ЕЛЕНА ДИМИТРОВА
16 години

VII СУ „Св. Седмочисленици“
гр. София

Сръбско - Българската война
Елена Димитрова

Борис Хаджийски
11 години

ЧОУ „Света София“
гр. София

БИТКА

Пет дни бродеха храбри юнаци,
пет дни вееха родни байраци,
пет дни летяха като мощни орли,
за пет дни спасиха бащини земи.

Гърмят топове, ехти планината,
а в битката грее светла съдбата.
Младите воители с вяра в сърцата
спечелиха с чест Свободата!

Малка е страната, но е гордост голяма,
щом брат за брата до край там застана.
Сърцето на България навек ще пламти,
щом смелост юнашка в очите гори.

Днес ний помним тази битка свята,
с кръв и обич е земята ни облята!
И всяко дете с поклон ще застане
пред вечния пример за Свободата!

*Алекс Павлов
15 години*

*ТПЧЕ „Симеон Радев“
гр. Перник*

СРЪБСКО-БЪЛГАРСКАТА ВОЙНА

Брезник – героичният град

Историята на България не е просто поредица от дати и събития. Тя е пулсът на един народ, който никога не се е примирявал. Тя е огънат в очите на онези, които са умирали с вяра в свободата. А една от най-ярките искри в този огън е Сръбско-българската война от 1885 година и по-специално героичният бой на Брезнишкия отряд край Брезник на 6 ноември.

1885 година българската кауза

Понякога се питаме какво означава да бъдеш герой. Отговорът не е в свръхчовешките сили, а в сърцето, което не познава страх, когато България го зове. Такива са били българските воини през онази паметна есен. Едва няколко месеца след Съединението между Княжество България и Източна Румелия – подвиг, постигнат без капка чужда помощ, България отново е изправена пред заплаха. Сърбия обявява война, мислейки, че ще се възползва от „нестабилността“ на младото Съединение. Но не знае, че пред себе си има не просто армия, а нация, събрана около кауза, по-силна от всяко оръжие – обединена и свободна България.

Единни в подвига

Брезнишкият отряд е един от онези, които застават в защита на Отечеството без колебание. В боевете край Брезник на 6 ноември 1885 година, тези мъже – българи от народа, четници, доброволци,

селяни и млади войници - влизат в битка с високо вдигнати глави, със знанието, че зад тях е родината. Земята на Брезник попива стъпките им, а небето над Пернишко става свидетел на тяхната смелост. Тези герои не са били известни генерали. Те не са търсили слава. Те са търсили победа – не за себе си, а за България. И я постигат. Сръбската армия е отблъсната, а самата война завършва с морална победа – целият свят вижда, че България е достойна, силна и обединена.

По стъпките на героите

Днес, 140 години по-късно, когато вървя по улиците на родния си край, когато гледам Брезник, усещам, че не съм сам. Усещам, че живея благодарение на тях – на онези безименни, но безсмъртни бойци. И се питам – какво бих направил аз, ако България ме повика? Отговорът ми е ясен. Бих застанал рамо до рамо с тези сенки от миналото и бих казал: „Готов съм!“

Българио, за тебе те умряха..

Защото тяхната саможертва не е забравена. Тя е вплетена във вените на всеки, който носи България в сърцето си. Ние сме техните наследници. И сме длъжни не просто да помним, а да бъдем достойни. Достойни като Брезнишкия отряд, достойни като Съединението, достойни като самата България.

*Рисунка Мартин Николов - VII клас
ОУ „Христо Смирненски“ - село Ноевци*

Антони Борисов
15 години

СУ "Николай Катранов"
гр. Свищов

СВИЩОВЦИ В СРЪБСКО-БЪЛГАРСКАТА ВОЙНА

В стихията на тази война се проявява с всичката си мощ, родолюбивият дух и военните добродетели на свищовци.

“Подвизите на взелите участие свищовци в Сръбско-българската, Балканската и Общо-европейските войни съставят един от най-ярките бисери в короната на българската воинска храброст и слава. Чувствата на саможертва, съзнанието за отечествен и братски дълг и най-сетне лъчезарният блясък на племенния идеал окрилиха свищовци в кървавата разплата и записаха имената им за идните поколения при: Сливница, Драгоман, Одрин (58-ми полк), Чаталджа, Св. Никола, Модра стена, Салаш, Мехомия, Горна Джумая, Върбица, Муслима, Ниш, Дойран, Битоля и др. Всяко едно изброено име на тия местности и селища е само по себе си една епопея - епопея, която запазва за вечни времена в своите скрижали примера на жертвуванието за род, чест и свобода.

Вечна памет и вечна прослава!“

„И писаната история на град Свищов запазва техните имена

за идните поколения, които в трепет и с особено вълнение ще изразяват своето преклонение пред паметта им.“

Стефан Ганчев, “Свищов - принос за историята му” - 1929 г.

Иван Тодоров Попов

Български офицер (генерал-майор).

Роден на 16 февруари 1857 г., в Свищов. През 1876 г. едва 19 годишен се включва като четник в четата на Филип Тотю.

Командир на дружина в Сръбско-българската война (1885), на бригада в Балканската война (1912) и на дивизия в Междусъюзническата война (1913). Получава ордени „За храброст“, „Св. Александър“ и „За военна заслуга“.

Репресиран от правителството на Ал. Стамболийски – заради политическите му убеждения, е арестуван и без съд и присъда е хвърлен в затвора. Убит при атентата в църквата „Света Неделя“.

През Сръбско-българската война е командир на дружина във Втори пехотен струмски полк. Сражава се при Сливница и в боевете при овладяването на Пирот.

Дъщеря на Иван Попов е видната българска художничка Васка Попова-Баларева. В 1933 г. тя се омъжва за генерал Христо Баларев, с когото имат един син, внук на генерала – известния български химик проф. д-р Христо Хр. Баларев.

Димитър Иванов Гешов

Български офицер (генерал от пехотата), командир на 2-ра пехотна тракийска дивизия през Балканската и Междусъюзническата война

Роден на 14 септември 1860 г. в Свищов. Взема участие в Руско-турската война като доброволец в 55-и пехотен подолски полк. След Освобождението, през 1880 г. завършва Одеското военно училище.

През Сръбско - българска война (1885 г.) е ротен командир в 11-та рота от 3-ти пехотен бдински полк и участва

в боевете при Брезник и Пирот, за което получава първото си бойно отличие.

Пантелей Георгиев Киселов (още известен като победителят край Тутракан) е български офицер, генерал от пехотата.

Роден на 23 октомври 1863 г. в Свищов. Учи в класното училище в родния си град. Постъпва във Военното на Негово Княжеско Височество училище в София и завършва през 1883 г., като е произведен в чин подпоручик.

Участва в Сръбско-българската война като ротен командир в защита на Видинската крепост. Служи в Свищовска №15 пеша дружина, 14-и македонски полк и 6-ти

търновски полк. Успешно води битки и отблъсква противника.

Кавалер е на високи военни отличия и е ранен от снаряд през Междусъюзническата война. Като повечето генерали от своето поколение генерал Киселов често е бил виждан в окопите на предната линия.

Генерал Пантелей Киселов е талантлив български военачалник, който има една блестяща военна кариера в четири войни на България. На 5 и 6.09. 1916 г. той командва ударната българска групировка, която превзема „румънския Вердюн“ - Тутраканската крепост и унищожава нейния 40-хиляден гарнизон за шок и ужас на враговете на България. Генерал-майор П. Киселов обира лаврите и заслужено влиза в историята като „Тутраканският герой“.

Симеон Николов Ванков

Български и руски офицер, майор от българската и генерал-майор от Руската армия, учен и общественик.

Симеон Николов Ванков е роден на 25 януари 1858 г. в Свищов

Съществен е приносът му в Сръбско-българската война през 1885 г., с организацията и ръководството на военнопромишлените звена и командването на Флотилията и Морската част в Русе.

Като началник на артилерийския арсенал в Русе, командва Дунавската флотилия, която осъществява снабдяването с оръжие и боеприпаси на Северния отряд и на гарнизона, отбраняващ Видинската крепост.

Организаторският му принос във военновременни условия е оценен през 1885 г. с повишаването му в чин майор и награждаване с орден „Св. Александър“ – III ст. с мечове, а през 1886 г. получава и медал за участие в Сръбско-българската война 1885 г.

Занимава се с научноизследователска работа в областта на цветната металургия. Значителна е и неговата преподавателска дейност. Чете лекции от 1917 г. в Московския университет „Михаил Ломоносов“, а от 1922 г. е професор по технология на металите. Автор е на редица трудове в областта на студената обработка на металите и по история на артилерията.

Рисунок Християна Николайчева- III клас
ОУ „Христо Смирненски“ - село Ноевци

Мелани Михайлова
16 години

ПТ по Икономика
гр. Перник

СТАРИТЕ ПИСМА

Старите писма,
поръсени с прах писма,
пожълтели, завързани с канап,
посягам с трепереща ръка
да ги извадя от тъмния долап!

Сърцето ми лудо бие,
каква история в тях се крие.
Разлиствам първото и се зачитам,
без да се усетя, назад във времето
отлитам.

Здравей любими,
почти година откак на фронта си заминал,
всяка нощ се моля,
да бъдеш пощаден от врагове и бога.
Чувам гърмежите, чувам тънтежите,
а ти във влажния окоп
герой ли си,
или ще легнеш в гроб?
Страхувам се да не те погълне
черната земя.
Какво ще правя аз сама!
Пази се!
Чуваш ли!

Пази се!
Обичам те!
Вечно твоя!
Да знаеш всеки ден те чакам на завоя!

Здравей любими!
Тате се спомина!
Не исках да те натъжавам,
той за тебе все жалеше
да се върнеш,
отново да те зърне!
Чакам те!
Ела си!
И обличай, обличай
дебелата вълнена фланела,
зима е, да не ти е студено!”

Здравей любими,
гледам към небето,
изпращам ти послание на сърцето!
Обичам те и се страхувам,
всяка нощ под звездите будувам!
Жив ли си или ранен?
От никъде не пристига знак за мен.
Моля се на бог да те пази,
да свърши войната и тази омраза.

Здравей любими!
Нямам вест от теб а все ти пиша!
А ти къде се запиля?
Войната свърши, другите
завърнаха се у дома.
Казваше, че искаш
на друго място да живеем,
моля те ела си,
и тук несгодите
ще преживеем!

Не сме се напрегръщали,
не сме се нацелували,

любовта не сме си излудували!
“Не сме се сбогували ...“

Неизпратени писма,
не можех повече да чета!
Всяка дума попиваше моя сълза!
Испадна откъснато парче!

Остарях!
А Ти?
Така и не дойде!
Аз още те чакам на завоя!
Поне да знаех къде ти е гробът?
Изникнали ли са там цветя
или постлан е с трева,
някъде в чуждата земя!
Не идваш в съня ми
с ненаписаните твои писма!
А аз още те чакам на завоя!
Вечно твоя!
Аз отново сложих
пожълтелите писма в долапа,
тази мъка може да я скрие
само мракът!

ЕЛИЗА ХРИСТОВА
16 години

VII СУ „Свети Седмочисленици“
Гр. София

НАД ОКОПА

Слънцето превалаше и небето гореше кърваво над далечните баири. По нивята, дето лятос жито шумеше, сега се стелеше дим и мирис на барут. Птичка не пееше. Само вятърът от време на време изстенваше над полето и разлюляваше сухата трева.

Мирослав, почти момче, едва брадясало, беше се свил в окопа. В пазвата му лежеше едно омачкано писмо от майка му. Четеше го и не виждаше буквите — сякаш сълзите замъгляваха думите. „Очаквам те, чедо!“ — бе написала тя. Думи прости, ала тежки като камък. Четеше ги той и пак четеше. Сърцето му се свиваше. Едно време думите се смееха по хартията, сега само плачеха. Над него свистяха куршуми. Земята тръпнеше. Небето беше надвиснало като похлупак и всяка минута щеше да се разтресе.

По-нататък, в окопа, други момчета мълчаха. Едно си дялкаше кръстче от дърво, друго ровеше с пръст в земята, трето гледаше в небето и нищо не казваше. Всеки си мислеше своето. Полето лежеше — черно, изгоряло, разорано от снаряди. Тук-там се белееше кост, там лъщеше каска. Мирис на барут и на пръст се стелеше. Мирослав си спомни село. Реката, където лятос риба ловеше. Песента на жетварките по нивата. Майка му, дето печеше хляб и му подаваше комат с бяла солчица. Сълзи го задавиха, ала ги преглътна.

— Господи, помогни... — рече тихо и стисна писмото на гърди.

В тоя миг отсреща засвири тръба. Остър звук се разнесе по полето, като вълчи вой. Земята потръпна. Гарваните пак се дигнаха и закръжиха над баира. Опитният командирът викна:

— Готови!

И войниците-момчета стиснаха пушки. Всичко млъкна. Полето притихна, сякаш и то чакаше да види кой ще падне в бой за земята българска. Куршуми свистяха, оръдия бумтяха, а земята се тресеше, като че ще се разполови. По склоновете като черна река се качваше сръбската войска. Шумът ѝ бе като приближаваща буря. В окопа момчетата стискаха пушките си. Лицата им — бледи, изцапани с пръст, очите — пламнали. Някои се кръстеха, други викаха имена на майки и жени.

— Българи! — изрева командирът, гласът му бе като гръм. — Ако тук паднем, Сливница ще изгорят!

Тия думи се забиха в гърдите на войниците като куршуми. Викът им отекна в подножието:

— Ура-а-а!

И редутът изригна. Пушки гърмяха, земята се огъваше, гласове се сливаха. Сръбските редове се блъснаха в баира, но българските момчета, с лица, опръскани с кръв и пот, държаха здраво. Мирослав стреляше и не знаеше дали убива. В ушите му гърмеше само „Очаквам те, чедо...“. И в тоя миг, като че някаква сила му дойде - той скочи на гърба на редута, дигна пушка високо и извика с глас, който разтресе баира:

— Няма да минат!

Викът му бе като камбана, като знак от небето. Сръбските редове се смутиха. Някои спряха, други се дръпнаха назад. По гърба на баира българите стояха прави, черни като сенки, ала несломими. Земята под тях пламтеше, небето кървеше, но те бяха там — като корени, вкопани в своята земя. И в тая нощ на кръв и дим, над Сливнишкия баир се роди песен — песен от воля, от болка, от устрем и от любов, песен-вяра. Песен за подвига, за българската духовна сила, за мъжеството да се защити Отечеството-храм... ..Слънцето се показва бавно иззад баирите. Небето беше чисто и синьо, ала земята долу — черно-кървава. По склона лежаха момчета... Едни с очи, вперени в небето, други с лица, обърнати към пръстта. Пушките им бяха разхвърляни, като че някой ги бе ръсил по полето. Мирослав стоеше в окопа и дишаше тежко. Очите му бяха зачервени, ръцете — почернели от барут. Писмото в пазвата му се бе намокрило от пот и кръв. Той го извади, изглади го по коляното си и го целуна.

— Очаквай ме, мамо... — прошепна.

До него седна стар войник. Косата му бе посипана с пръст, лицето му — уморено, но очите светеха. Той се прекръсти и рече:

— Бог ни запази, момко. А сърбите има още да видят.

Над тях, на върха, гарваните кръжаха. Долу в долината сръбските войски вече се отдръпваха. Наоколо, между мъртвите и ранените, се чуваше стон, някъде вик, а росата по изпомачканата трева приличаше на сълзи. Мирослав се загледа в едно изгоряло дръвче на склона. От клоните му, овъглени и черни, се подаваше малко зелено листче — живо, крехко, но истинско.

— Виж, дядо... — каза той. — Пак ще има живот.

Старият го погледна, усмихна се уморено и сложи ръка на рамото му.

— Пак ще има, момко. Земята помни, но и прощава. И Княжеството ни ще го има! Както е решил народът – в една съединена България!

Пролетта дойде. Земята пак роди жито, овес и трева. Гарваните се разлетяха, а по клоните на дърветата избиха зелени листа. В сърцата на българите покълнаха радостта и вярата, но в душите им остана и споменът за ония, които не се върнаха.

Рисунок Теодор Станиславов - III клас
ОУ "Христо Смирненски" - село Ноевци

**6 НОЕМВРИ 1885 ГОДИНА. БИТКАТА КРАЙ
БРЕЗНИК И ЗНАЧЕНИЕТО Ѐ ЗА ИЗХОДА НА
СРЪБСКО-БЪЛГАРСКАТА ВОЙНА 1885 г.**

Капитаните на Брезнишкия отряд

Капитан Рачо Петров,
началник
щаб на армията

Капитан Стефан
Кисов- командир
на 2-ри пеши
Струмски полк,
Брезнишки полк

Капитан
Фудулаки

Капитан
Караиванов

Капитан
Филипов

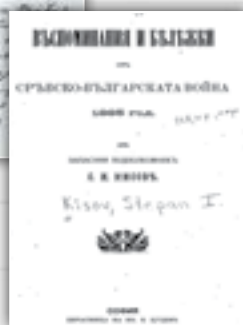

Капитан
Ангелов

Капитан Нишков с част от дружината си.

„Заемете Брезник, ми се заповядваше в телеграмата, и удържайте неприятеля каквото и да стане. Ако неприятеля е заминал за Сливница, нападайте го в тила, за да го задържите. Употребете всичките си сили и средства. От вашите удържания зависи съдбата на сливнишката позиция и армията ни. Можем да изгубим един отряд, но да спасим армията и отечеството.“

„С появяването на гъста неприятелска верига, нашата откри чест огън. Капитан Фудулаки, възседнал на бял кон, ходеше из стрелковата верига, ободряваше войниците и им посочваше разстоянието до противника. На скоро и последния почна да ни изпраща дъжд от куршуми, които зловещо свиреха и падаха около ни, като извеждат из строя ранени и убити ратници. В това време сърбите почти бяха обхванали нашето ляво крило. Затова се даде заповед това, последното, да се дръпне малко назад и стане фронт срещу противника. По тоя начин на лявото крило на нашата позиция, както се казва, ЗАКИПЯ ГОРЕЩ БОЙ“.

„Във всеки случай с поверения ми отряд не можеше да се действа настъпателно и аз реших да действаме отбранително. В такъв случай, при усиления напор на противника, отряда, можеше да отстъпи от

тая позиция на друга и с това щеше да се постигне целта – да се задържи противника....

.....Неприятелят, които беше по пътя на Сливница, се задържа от това да се присъедини към сливнишката армия. Повече жертви от страна на брезнишкия отряд бяха безполезни. дадох заповед на щаба- граниста да тръби: „всички отстъпления”.

.....Съзнавах, че приетото решение беше твърде рисковано, защото противника можеше да отблъсне слабата 2-ра дружина, която отстъпваше без поддръжка, а подир това да се нахвърли на центъра; но за туй то отговаряше на възложената на отряда задача: Жертвувайте отряда и пр.”

На шосето се сирѣ отряда съ цѣль да си отпочинатъ войниците и да се доближатъ останалитѣ назадъ. Войниците имаха голѣма нужда, обаче, не само отъ почивка, но и отъ храна, защото повечето отъ тѣхъ още отъ миналия день не бѣха турнали и троха хлѣбъ въ устата си, а бѣха издържали една твърдѣ ожесточена битка съ противникъ 3-4 пѣти помногоброенъ, съ артилерия и кавалерия. Въ тая битка паднаха много убити и ранени доблестни български синове.

На 11 Ноемврий сутринта отрядътъ трѣгна за Сливница. По пътя отъ София до Сливница срѣцнахме много фаетони и кола, които возаха отъ Сливница нашитѣ ранени.

Сформираният Брезнишки отряд от капитан Кисов с около 2300 души, без артилерия, съставен от физически изтощени бойци, изпълни историческа задача, като забави придвижването на сръбската Моравска дивизия да нанесе удар в тила на нашата войска при Сливница, която реши българската победа.

За да съхрани спомена за епичната битка край Брезник и за саможертвата на българските войници и опълченци по време на Сръбско-българската война 1885 г., гражданството на Брезник поема инициативата за издигане паметник на загиналите. През 1896 година е създаден инициативен комитет с председател подполковник Касабов и секретар-касиер Иван Калев.

Поканата към гражданството е с дата 11 май 1896 г. В първата част на поканата накратко се описва битката на отряда на капитан Кисов край Брезник на 6 ноември 1885 г., саможертвата на войниците и инициативата на брезничани: „...Брезнишките граждани и селяните от околните села, които са били очевидци как тези храбреци са отишли на явна смърт, само и само да приемат върху си насочения в тила на майка България смъртоносен удар, са събрали смъртните им останки и са ги погребали в братски гроб, над когото стърчи засега почернял от времето си кръст. От брезнишките граждани е

взета неотдавна похвалната инициатива за съзиждане на паметник, с който да се увековечи паметта на тези паднали при защита на отечеството ни юнаци“.

На 15 юни 1903 г. с литийно шествие са положени тленните останки на убитите в битката край Брезник български войници.

В поканите на инициативния комитет се съобщава,“ че тленните останки ще бъдат положени в подготвена специална гробница в основите на паметника, за патриотичното въздействие върху гражданството и младото поколение.”

*Паметникът заснет около
30-те години на XX век*

*Морена на мястото на сражението,
6 ноември 1885 г.*

*Венислав Антонов
16 години*

*ПТ по Икономика
Гр. Перник*

ПЕСЕН ЗА БЕЗСТРАШНИТЕ

Студът цъфти в костите ни с фосфорен блясък.
Ноемврийският сняг мокри лицата,
но ние не спираме нощния марш.
Знаем пътя назад е невъзможен.

Изведнъж предателски удар,
сръбска гордост, сръбски гняв.
Нападнаха съседите ни вероломно.
На запад край Сливница и Гургулят
нашите братя удържат редута пореден.

Но се чу вик над полето:
„На нож братя, за майката родина!“
Без ордени, без генерали,
млади капитани -мъже с вяра в сърца.
Километри през сняг и мраз,
всяка стъпка, всеки стон дава отговор един:
„Зад нас е България!“

Кръвта цъфти по белия сняг,
но никой не моли за прошка.
Ако паднем в снежния прах,
ще остане песента жива.
Защото тук, в студения ад,
роди се слава, нова, непреходна!

1885 г.

*Ина Иванова Герчева- X клас
Професионална гимназия по икономика – гр. Перник.*